

A HELYI ADDIKTOLÓGIAI ELLÁTÓRENDSZER

Prioritások és fejlesztési lehetőségek az Észak-budai régióban

Döntéselőkészítő tanulmány Óbuda-Békásmegyer Önkormányzata számára
2011. április

kékpont

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ

Ellátási háló

- Hiányosak a társintézményekben dolgozó, a kábítószer-problémával közvetetten kapcsolatba kerülő szakemberek e témát érintő ismeretei.
- Csekély a szakemberek és intézmények közti együttműködés.
- Elégtelen a szűrési lehetőség a területben.
- Egész Budán nincs ártalomcsökkentő (ún. szubsztitúciós) program.
- A veszélyeztetett családok gyermekei fokozott arányban válnak droghasználóvá. A gyermekjóléti szolgálat gyakorta eszköztelen ilyen esetekben, kevés a beavatkozási, megelőzési lehetőség.
- A segítőintézmények nem eléggé ismertek a potenciális droghasználók körében.

Kliensek részéről felmerült igények

- A rejtőzködő droghasználóknak nem elsősorban a konkrét kábítószer-használathoz kapcsolódó ellátásra lenne szüksége, hanem kevésbé specifikus és kevésbé stigmatizáló konzultációs segítségre (pl. életvezetési tanácsadás).
- A kábítószer-használók és a veszélyeztetett fiatalok speciális szolgáltatások bevezetését igénylik (pl. szabadidős programok – filmklub).

Fejlesztési célok rangsora

A fejlesztési célokat megvalósíthatóságuk alapján prioritási listába rendeztük. A fejlesztési célok részletezése és a további fejlesztési lehetőségek az anyag 3. fejezetében található.

Prioritás	Fejlesztési cél
1	A „drogra” koncentráció helyett holisztikus szemléletű szolgáltatások fejlesztése (komplex egészségfejlesztés, életvezetési tanácsadás)
2	Az utcai szociális munka és a korai jelzőrendszer megerősítése.
3	Együttműködés erősítése a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal, háziorvosokkal, védőnőkkel <ul style="list-style-type: none"> - A korai jelzőrendszer megerősítése a kerületi intézményi háló bevonásával. - Együttműködés fejlesztése a beutalási, továbbküldési utakban rejlő lehetőségek jobb kihasználásával.
4	Speciális szolgáltatások létrehozása a súlyosabb droghasználói karrierek megelőzése érdekében <ul style="list-style-type: none"> - Speciális szolgáltatások intravénás szerhasználók részére (ujjbegyesszűrés, HIV és Hepatitis szűrés) - Fiatalokat célzó prevenciós szolgáltatások fejlesztése (pl. szabadidős programok, kortárs és sorstárs segítő bevonása)
5	A kábítószer kiváltását célzó ártalomcsökkentő (helyettesítési, ún. szubsztitúciós) szolgáltatások fejlesztése intravénás szerhasználók részére (pl. opiát program, Suboxone terápia)
6	Képzés/továbbképzés tartása olyan szakemberek részére, akik kapcsolatba kerül(het)nek szerhasználókkal <ul style="list-style-type: none"> - A területen működő Kábítószer Egyeztető Fórumok (KEF) megerősítése - Együttműködés a helyi ÁNTSZ-szel

További fejlesztési célok

- Központi területi drogambulancia létrehozása
Egy földrajzilag is nagy és heterogén térség ellátását egy többprofilú drogambulancia képes megvalósítani, amely egy helyen kínál széleskörű szolgáltatásokat (pl. pszicho- és farmakoterápia, konzultáció, utcai munka és más megkereső szolgáltatások, szabadidős programok, gondozást kiegészítő szolgáltatások (pl. felépült szenvedélybetegek csoportja), hozzátartozói csoport).
- A környékbeli drogproblémában segítő helyek megismertetése a fiatalokkal, tájékoztató anyagok kiadása az intézményekről.

TARTALOM

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ.....	2
TARTALOM	3
1. A KUTATÁS	4
1.1. A KUTATÁS CÉLJA.....	4
1.2. A KUTATÁS STRUKTÚRÁJA.....	4
2. EREDMÉNYEK.....	4
2.1 ELLÁTÓ INTÉZMÉNYEK PROFILJA	4
2.2. KLIENSEK ELÉGEDETTSÉGE	5
2.3. DROGHELYZET – A KLIENSEK JELLEMZŐI	5
3. TANULSÁGOK, FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK	6
3.1. ELÉGTELEN ANYAGI FORRÁS	6
3.2. HIÁNYOSAK A TÁRSSZAKEMBEREK KÁBÍTÓSZERREL KAPCSOLATOS ISMERETEI.....	6
3.3. CSEKÉLY A SZAKEMBEREK ÉS INTÉZMÉNYEK KÖZTI EGYÜTTMŰKÖDÉS.....	7
3.4. ELÉGTELEN SZŰRÉSI LEHETŐSÉG A TERÜLETEN	7
3.5. HIÁNYZÓ SZUBTITÚCIÓS PROGRAM	7
3.6. IGÉNY A SPECIFIKUS „DROGBETEG-ELLÁTÁSNÁL” KITERJEDTEBB SEGÍTSÉGRE	7
3.7. ELÉGTELEN PREVENCIÓS ÉS INTERVENCIÓS LEHETŐSÉG	8
3.8. SOK VÉDELEMBE VETT GYERMEK A TERÜLETEN.....	9
3.9. SEGÍTŐINTÉZMÉNYEK ISMERTSÉGÉNEK JAVÍTÁSA.....	9
3.10. TÖBBPROFILÚ DROGAMBULANCIA SZÉLESKÖRŰ SZOLGÁLTATÁSOKKAL	9
4. FEJLESZTÉSI CÉLOK PRIORITÁSI LISTÁJA	10
5. FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK ÉS AZ ELLÁTÁSI TÉRKÉP ÖSSZEJETÉSE.....	11
5.1. FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK ÉS BEVONHATÓ INTÉZMÉNYEK.....	12
6. ELLÁTÁSI TÉRKÉP.....	13

1. A KUTATÁS

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv Társadalmi Megújulás Operatív Programja támogatja a szociális szolgáltatások modernizációját, ezen belül a kábítószer probléma kezelésével összefüggő szolgáltatások fejlesztését is. Ilyen projekt keretében készült átfogó kutatás az Észak-budai régióban a helyi kábítószer-használók helyzetéről, valamint az ellátórendszer állapotáról. A kutatást a **Kék Pont Drogkonzultációs Központ és Ambulancia** 2010 szeptembere és novembere között végezte a Nemzeti Család- és Szociálpolitikai Intézet megbízásából, a Magyar Addiktológiai Társaság koordinálásával.

1.1. A kutatás célja

A **kutatás célja** az volt, hogy felmérjük a város és vonzáskörzete kábítószer-használóinak helyzetét, igényeit és elégedettségét, valamint az ellátórendszer állapotát és fejlesztési lehetőségeit.

1.2. A kutatás struktúrája

1. **Intézményi profil vizsgálat:** az ellátórendszer intézményei által elvégzett feladatok és szolgáltatások, ellátottak száma, együttműködések stb.
2. **Fókuszcsoportos vizsgálat** a drogfogyasztókkal közvetetten kapcsolatba kerülő, különböző területeken dolgozó szakemberek részvételével
3. **Kliensek elégedettségének felmérése**
4. **Kliensfelmérés:** az intézményeknél megjelenő kábítószer-használók jellemzőinek vizsgálata a TDI és OSAP adatok alapján, valamint a kliensek igényeinek, egészségügyi és szociális kezelési szükségleteinek felmérése

2. EREDMÉNYEK

2.1. Ellátó intézmények profilja

A terület addiktológiai ellátását öt szervezet biztosítja:

- Békásmegyeren működő Kék Pont Alapítvány
- Pomázi Kék Kocka Nonprofit Bt
- Gálfi Béla Kórház
- Szentendrei Mentálhigiénés Központ
- Csobánka téri pszichiátriai Gondozó

Kék Pont Alapítvány

- Több területet is lefedő szolgáltatások (szociális, egészségügyi, és jogi szolgáltatás).

Kék Kocka Bt.

- Elsősorban megelőző és pszichoedukációs jellegű csoportfoglalkozások hozzájuk fordulók számára.

Gálfi Béla Kórház

- kábítószer-használók rövid távú detoxifikálása
- hosszú távú – 6 hónapos - bentlakásos rehabilitáció
- Klienseik között kevés az illegitim szert használó. Jellemzőbb probléma az alkoholfogyasztás és a kábítószerrel összefüggő pszichiátriai problémák.

A terület sürgősségi detoxikálását a **Péterfy Sándor utcai kórház** toxikológiai osztálya végzi.

2.2. Kliensek elégedettsége

Magas klienselégedettség

- **Problémák:** intézmények nyitvatartása és megközelíthetősége, várólista hossza, kapott szolgáltatás gyakorlati felhasználhatósága a problémák leküzdésében (további vizsgálatokat igényel, szolgáltatások esetleg túlságosan drogproblémákra koncentrálnak, nem eléggé általánosak, életvezetést segítőek), hajlandóság a programba való visszatérésre (tovább finomítandó, oka lehet, hogy kliensek a „büntetés helyett kezelés” elv alapján kerültek az intézménybe).

2.3. Területi droghelyzet – A kliensek jellemzői

Lakóhely

- A kliensek jellemzően 18 év feletti. 82% (Kék Pont), illetve 90%-ban (Kék Kocka) III. kerületi és vonzaskörzetbeliek (Szentendre, Pomáz, Üröm, Solymár) az ellátottak.

Droghasználat

- **Jellemző szer** a marihuána, de a Kék Pontnál az injekciós szerhasználat (főleg heroin, kisebb mértékben amfetamin) is megjelenik.
- **Többszörös droghasználat:** marihuána mellett más drogokat is fogyasztanak, leginkább amfetamin származékot és alkoholt, de mefedront, illetve kokaint is.
A szerhasználat, elsősorban is az alkoholfogyasztás kapcsán megfigyelhető volt, hogy sem a család, barátok, sem pedig az intézmények dolgozói nem jelezték vissza, illetve nem tartották problémásnak a kliensek szerhasználatát.
- **Hosszú drogkarrier:** a mintába kerültek átlagosan minimum 10 éve fogyasztanak valamilyen szert, de legtöbbjük 10-15 éve. Az átlagos drogkarrier hossza, beleértve az alkoholt is, 13 év.
- **Életvezetési problémák:** Kliensek körében leggyakoribb a családi probléma, de jellemző a rendőrségi, a pszichológiai és az élettársi, partneri probléma is. Egészségügyi-, illetve a drog- vagy alkoholprobléma kevés kliensre jellemző.
- **Segítségkérés:** a családi, baráti és iskolai problémával küzdők nem fordulnak segítségért, míg rendőrségi, pszichológiai és partneri problémával igen.

Igénybe vett és igényelt szolgáltatások

- **Sikeres részvétel:** Nagy többség részt tudott venni azokon a kezeléseken, amelyeken szeretett volna (szubsztitúciós kezelésből maradt ki néhány fő).
- Többen használják a város különböző pontjain található **tűcsere-intézmények** adta lehetőségeket, illetve többen patikákban szerzik be a steril eszközöket, részben a tűcsere-intézményekkel szembeni bizalmatlanság miatt.

- **Kliensek által igényelt szolgáltatások:** pszichológussal történő egyéni konzultáció, szociális, családi és jogi jellegű tanácsadás, HIV és Hepatitis szűrés, ártalomcsökkentő (ún. szubsztitúciós) programok.

Bár magasak az egészségügyi kockázatok, mégsem jelezte senki az igényt steril eszközök cseréjére.

Rejtőzködő droghasználók

- Legnagyobb probléma számukra nem a droghasználatuk, hanem **interperszonális kapcsolataik** (család, munkahely, párkapcsolat), illetve a rendőrség.
- Nem elsősorban specifikus „drogbeteg-ellátásra” lenne szükségük, hanem kevésbé specifikus, egyben kevésbé stigmatizáló pszichológiai életvezetés, konzultációs típusú segítő kapcsolatokra.
- Feltételezhető, hogy a **potenciális kliensek be sem kerülnek** az ilyen szolgáltatást nyújtó **intézmények látókörébe** (pl. családsegítő, pszichiátriai ambulancia), a kliensek látókörébe pedig nem kerülnek be ezek a szolgáltatók.

3. TANULSÁGOK, FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK

A kutatás eredményeiből számos tanulság és következtetés vonható le, amelyekből számos feladatot és fejlesztési lehetőséget lehet azonosítani.

3.1. Elégtelen anyagi forrás

Megállapítás

A kábítószer-probléma csökkentésére irányuló tevékenységekre nem áll rendelkezésre elegendő anyagi forrás.

Fejlesztési lehetőség

A kábítószer-probléma visszaszorításának egyértelmű feltétele a társadalmi-gazdasági helyzet javulása.

3.2. Hiányosak a társszakemberek kábítószerrel kapcsolatos ismeretei

Megállapítás

A társintézményekben dolgozó, a kábítószer-problémával kapcsolatba kerülő szakemberek e témát érintő ismeretei hiányosak, ami megakadályozza, hogy hathatós segítséget nyújtsanak.

- „A szakemberek egy része – rendőrök, pszichiáterek, Kábítószer Egyeztető Fórum (KEF) tagok – tájékozottnak érzik magukat a drog témával kapcsolatban, míg mások több esetben említették, hogy tanácsstalanok, főleg az új szerekkel (mephedron, ketamin, GHB) kapcsolatban.”

Fejlesztési lehetőség

Képzés, továbbképzés szervezése az egészségügyi, szociális ellátórendszerben dolgozó, az alkohol és droghasználattal közvetetten kapcsolatba kerülő szakemberek részére.

- A képzések szervezése érdekében javasolt megerősíteni a területen működő Kábítószer Egyeztető Fórumokat.
- Együttműködésre kell törekedni a helyi ÁNTSZ-szel a kerületi háziorvosok és a védőnői hálózat elérése érdekében.

3.3. Csekély a szakemberek és intézmények közti együttműködés

Megállapítás

Csekély az együttműködés a szakemberek és intézmények között.

Fejlesztési lehetőség

- A korai jelzőrendszer megerősítése a kerületi intézményi háló bevonásával.
- Az együttműködés javítása a szerhasználati problémával közvetlenül és közvetetten kapcsolatban álló szakemberek között az intézményi – beutalási, továbbküldési – utakban rejlő lehetőségek jobb kihasználásával.

3.4. Elégtelen szűrési lehetőség a területen

Megállapítás

A kerület illetve a térség intézményi hálójában hiányszolgáltatásként szerepelnek a szűrési lehetőségek.

Fejlesztési lehetőség

- **HIV és Hepatitis** szűrések beindítása a kerületben.

3.5. Hiányzó szubtitúciós program

Megállapítás

A III. kerületben és vonzáskörzetében, sőt, egész Budán sem található ártalomcsökkentő (ún. szubsztitúciós, azaz a kábítószer kiváltását, helyettesítését célzó) program. A Békásmegyeri Kék Pont Drogambulancián ugyan létezik suboxone kezelés, de mindez önköltségen lehetséges, melyre a szerhasználóknak gyakran nincs lehetőségük.

- A helyettesítéssel programok olyan programként működhetnek, melyek belépési lehetőséget kínálnak a rejtőzködő, egyéb kezeléseket tekintetében gyakran alulmotivált szerhasználóknak.

Fejlesztési lehetőség

- Szükség van **suboxone program** beindítására a III. kerületben.

3.6. Igény a specifikus „drogbeteg-ellátásnál” kiterjedtebb segítségre

Megállapítás

A rejtőzködő droghasználóknak nem elsősorban a konkrét kábítószer-használathoz kapcsolódó ellátásra lenne szüksége, hanem kevésbé specifikus és kevésbé stigmatizáló konzultációs segítségre (pl. életvezetési tanácsadás). Ezt nyújthatja egy drogambulancia is, de a hangsúly nem a „drogon” kell, hogy legyen, hanem az említett tényezőkön.

Fejlesztési lehetőség

Nem elsősorban a droghasználatra fókuszáló, hanem **szélesebb körű, pszichológiai-konzultációs típusú segítséget nyújtó szolgáltatások** kialakítása (pl. életvezetési tanácsadás).

Ehhez szükség van az ilyen típusú intézményi háló fejlesztésére.

3.7. Elégtelen prevenció és intervenció lehetőség

Megállapítás

Mivel a súlyos droghasználattal járó esetek ellátásba kerülnek, meg kell előzni ezek kialakulását. → Szükség van prevenció programokra (speciális szolgáltatások, szabadidős programok).

- „A megkérdezettek leginkább a filmklubot említették, mint olyan szabadidős programot, ahova szívesen járnának (a megkérdezettek több mint fele). Hatan említették a graffitit/festést/rajzolást, a DJ oktatást, a filmkészítést, illetve a kerékpározást.”

Fejlesztési lehetőség

1. **Kortárs és sorstárs segítők** (ún. „peer”-ek) bevonása és képzése → ennek érdekében a területi társintézmények – elsősorban a gyermekjóléti és családsegítő szolgálatok – bevonása
  - A kortárs, sorstárs segítség a korai beavatkozás egyik lehetősége, aminek segítségével csökkenthető a drogkarrier kialakulásának esélye. Az ilyen segítség magában foglalja a hasonló kortárs és sorstárs csoportokba tartozó személyek között megvalósuló segítséget – legyenek azok droghasználók, vagy droghasználat kapcsán veszélyeztetett csoportok. Ezek a segítők jó esetben ugyanazokból a veszélyeztetett, a segítő szolgáltatások által igen nehezen elért csoportokból kerülnek ki, ami az intervenció célja.
  - Rejtőzködő droghasználók esetében a kortársak bevonásának előnye, hogy ők könnyebben, vagy bizonyos esetekben kizárólagosan kapcsolatot tudnak kialakítani a droghasználókkal, így hidat képezhetnek – információátadás, készségfejlesztés, oktatás révén – a veszélyeztetett csoportok és a segítő szolgáltatások között.
2. A kerületben már működő programok mintájára célzott **szabadidős programok** kialakítása, támogatása.
  - Erre mintaként szolgál a kerületben a Kék Pont Alapítvány által működtetett City Art Műhely (CAM), ahová a fiatalok számukra érdekes foglalkozások – DJ, VJ, webdesign, filmezés, graffiti – kapcsán járnak be. Az itt dolgozó szakemberek is nagyrészt az ő szubkultúrájukból kerülnek ki, ezért elfogadják őket, hatékonyan tudnak információt továbbítani feléjük. Ehhez hasonló célzott programok kialakítása, támogatása szükséges.
  - A speciális szolgáltatás nem feltétlenül igényel új intézményt, fontos azonban, hogy a jelenleg működő intézményeknél jobban és felhasználóbarátabb módon kínálják, hogy látható legyen, hogy ilyen típusú szükségleteket (interperszonális problémák) is el tudnak látni.
3. **Megkereső tevékenység megerősítése** kortárs segítők bevonása révén a kutatás által azonosított területeken (Solymár, Kaszásdűlő, Aquincum) a nehezen elérhető rejtőzködő szerhasználói csoportok elérése érdekében.

3.8. Sok védelembe vett gyermek a területen

Megállapítás

A területi védelembe vett gyermekek száma viszonylag magas, a gyermekjóléti szolgálat gyakorta eszköztelen.

- „A dohányzást, alkoholt és az illegális drogokat egyre fiatalabb korban kipróbálók, a rendszeres- és problémás drogfogyasztók bizonyíthatóan elsősorban a veszélyeztetett családok gyermekei közül kerülnek ki. Számukra a gyermekjóléti alapellátás során felajánlott segítség gyakran kevés, ilyenkor védelembe vételre kerül sor. A védelembe vétel során lehetőség nyílik magatartási szabályok megállapítására, azok betartásának elősegítésére, ellenőrzésre. A gyermekjóléti szolgálatok a segítő beszélgetésen kívül gyakran nem tudnak más szolgáltatást ajánlani.”

Fejlesztési lehetőség

Speciális, a védelembe vett fiataloknak kínált **szolgáltatások** kifejlesztése: szociális készségfejlesztés, játékos egészségfejlesztés, ismeretterjesztés és önismereti játékok szervezése kortárs és sorstárs csoportban.

- A kortárs, sorstárs képzés haszonnal járna a védelembe vett gyermekek számára is, hiszen nagy valószínűséggel ők is az igen veszélyeztetett kortárs csoportokból kerülnek ki.
- A bevonás többszörös hasznot hoz: egyrészt elérünk olyan veszélyeztetett célcsoportokat, akiket e kortársak nélkül lehetetlen, vagy nehézkes volna, másrészt pedig a sorstárs segítők képzése, és maga a segítés folyamata a segítők számára is fejlődési lehetőséget jelent.

3.9. Segítőintézmények ismertségének javítása

Megállapítás

A területen működő segítő és ellátást nyújtó intézmények nem eléggé ismertek sem a kábítószer-használók, sem a veszélyeztetett fiatalok körében.

Fejlesztési lehetőség

A környékbeli drogproblémában segítő helyek megismertetése a fiatalokkal, ennek érdekében **tájékoztató anyagok kiadása** az intézményekről.

3.10. Többprofilú drogambulancia széleskörű szolgáltatásokkal

Megállapítás

Egy földrajzilag is nagy és heterogén térség ellátását, illetve az ellátás gyakorlati szervezését egy többprofilú drogambulancia képes megvalósítani, ahol pszicho- és farmakoterápia, konzultáció, utcai munka és más megkereső szolgáltatások, szabadidős programok, a gondozást kiegészítő szolgáltatások (pl. felépült szenvedélybetegek csoportja), hozzátartozói csoport is rendelkezésre állnak.

Fejlesztési lehetőség

Központi területi drogambulancia létrehozása.

- Ehhez szükség van a térség önkormányzatainak (elsősorban a központi jelentőségű III. kerületi önkormányzatnak) a drogambulancia ellátásszervező lehetőségeit támogató, arra építő megközelítésére. Ez megnyilvánulhat a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumon keresztül is, de egyéb formális és informális úton is.

4. FEJLESZTÉSI CÉLOK PRIORITÁSI LISTÁJA

Mivel a kutatásban résztvevő szervezetek szerint a kábítószer-probléma megoldásának és a helyzet javításának legfőbb akadálya a rendelkezésre álló anyagi forrás szűkössége, ezért a fejlesztési célok megvalósíthatósága erősen függ az anyagi lehetőségektől, jórészt az önkormányzat támogatásától.

10

A kutatás során a fejlesztési célokat SWOT analízis segítségével rangsorba állítottuk az alábbi szempontok alapján:

1. Anyagi forrásoktól való függőség (azon célokat soroltuk előre, amelyre a legkevésbé függnek a bizonytalan külső anyagi forrásoktól)
2. Az elemzés során azonosított további szempontok. (pl. szakemberek javaslatai)

Azok a célok kerültek a prioritási listán előre, amelyek megvalósulására a legnagyobb esély látható, és amelyeket a legkevésbé fenyegetnek külső negatív tényezők.

Prioritás	Fejlesztési cél	Indoklás
1	A szolgáltatások fejlesztésekor a hangsúly nem a „drogon” kell, hogy legyen, hanem a holisztikus szemlélet jegyében a komplex egészségfejlesztésen, életvezetési tanácsadáson.	A kutatások során két szervezetnél (Kék Pont, Kék Kocka) került sor kliens elégedettség mérésére, a vizsgálat során kapott visszajelzések alapján a meglévő szolgáltatások fejlesztése viszonylag könnyen elérhető cél lehet. Hiszen az intézményi profil alapján, mindkét szervezet humán erőforrásáról elmondható, hogy több területről vesznek részt szakemberek a munkában. <ul style="list-style-type: none"> • Nehézséget okozhat a drogbeteg ellátás stigmatizációja, ami ellen a szolgáltatások népszerűsítésével tehetünk.
2	Utcai szociális munka megerősítése, korai jelzőrendszer megerősítése	Szintén egy meglévő szolgáltatás fejlesztéséről van szó, melynek előnye, hogy a Kék Pont részéről az elmúlt 2 év során összegyűjtött tapasztalatok nagyban hozzájárulnak a sikerességhez. <ul style="list-style-type: none"> • Azonban továbbra is nehézséget okozhat az együttműködések hiánya, az esetek probléma centrikus tovább delegálása. Így a prioritási lista következő elemeként az együttműködések fejlesztését javasoljuk.
3	Együttműködés erősítése a családsegítő és gyermekjóléti szolgálatokkal, háziorvosokkal, védőnőkkel	Ezáltal jelentős mértékben javulhat a további fejlesztések sikerének esélye.
4	Speciális szolgáltatások létrehozása a súlyosabb droghasználói karrierok megelőzése érdekében.	Ezen cél felfogható általánosságban is, mégpedig, bármely fejlesztés megvalósításakor figyelembe kell vennünk azokat a speciális igényeket, amelyek az adott célcsoportot jellemzik. <p>Bár az újonnan bevezetésre kerülő szolgáltatások közül mindegyikre szükség lenne az Észak-budai régió fejlesztésekor, az anyagi források végeessége miatt mégis az alábbi sorrendet javasoljuk.</p>
4/1	Speciális szolgáltatások intravénás szerhasználók részére <ul style="list-style-type: none"> • Újjbegyes szűrési lehetőség biztosítása intravénás szerhasználók részére • HIV és Hepatitis szűrés indítása a kerületben 	Jelenleg az Észak-budai régióban nincsen egyetlen olyan szolgáltatás sem, amely kifejezetten intravénás szerhasználókat célozna meg. Ez nehézséget okoz abban is, hogy egyáltalán felmérjük, hogy milyen nagyságú intravénás szerhasználó populációról beszélhetünk a kerületben. Ha azonban bevezetünk olyan szolgáltatásokat, amelyek kifejezetten ezen rétegnek szólnak, azok népszerűsítésével lehetőségünk lesz felmérni a helyi helyzetet és igényeket.

4/2	Fiatalokat célzó prevenciószolgáltatások fejlesztése a régióban.	<p>Bár ezen szolgáltatások forrásigénye viszonylag magas, hosszútávon nagy valószínűséggel megtérülnek, hiszen a kerületben nincs olyan napi szinten elérhető fiataloknak szóló program, ahol alternatívákat kaphatnák a drogfogyasztás helyett. A segítő intézményekkel való korai kapcsolat kialakításával elkerülhetőek azok nehézségek, amelyek a rejtőzködő drogfüggőkkel kapcsolatos kezelési formáknál felmerülnek. Meglévő, sikeresen működő programok adaptálásával érhetünk el a legnagyobb eséllyel sikereket. Meglévő, mintául szolgáló programok a kerületben:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kortársképzés (Kék Pont) • Védelemben vett gyerekek esetében "kortárs csoportokban végzett szociális készségfejlesztés" (Kék Kocka) • Alternatívák biztosítása a fiatalok számára (City Art-szerű szolgáltatások) <p>Az ilyen programok sikere az alábbi jellemzőjükből rejlik:</p> <ul style="list-style-type: none"> • olyan szolgáltatásokat biztosítanak, amelyekre a fiataloknak a leginkább igényük van • a programba kerüléssel kialakul egy olyan segítő kapcsolat a szociális szakemberek és a fiatalok között, amire minden felmerülő probléma esetén számíthatnak. Így lehetőséget kapnak családi, szociális, jogi, iskola problémáikban való segítségnyújtásra, illetve a szerhasználattal kapcsolatos szokásaik is nyomon követhetőek.
5	Ártalomcsökkentő szolgáltatások fejlesztése intravénás szerhasználók részére (opiát szubsztitúciós program – Suboxone terápia; illetve steril eszközök biztosítása intravénás használathoz, akár az utcai munka keretein belül)	<p>További hiánypótló speciális szolgáltatásról van szó, amelynek szükségessége igazolt, illetve megvalósításával további célok eléréséhez kerülhetünk közelebb. Mivel azonban az ilyen szolgáltatás költsége viszonylag magas, és sikerét több külső tényező is veszélyezteti, ezért a prioritási lista végére került.</p>
6	Képzés/továbbképzés tartása olyan szakemberek részére, akik kapcsolatba kerül(het)nek szerhasználókkal <ul style="list-style-type: none"> • Háziorvosok védőnők elérése az ÁNTSZ-en keresztül a képzés céljából 	<p>Szintén a lista végére került a szakemberek képzése, melynek forrásigénye magas, illetve szintén sok külső kockázati tényezőtől függ a sikeressége.</p>

5. FEJLESZTÉSI LEHETŐSÉGEK ÉS AZ ELLÁTÁSI TÉRKÉP ÖSSZEVETÉSE

Az ellátási hálóval kapcsolatban az alábbi megállapításokat tehetjük:

- A kezelési lánc teljes spektruma részben kiépült már a régióban (járó- és fekvőbeteg ellátás, szociális ellátás, gyermek-addiktológia)
- Az egyes szolgáltatók között vagy hiányosságok tapasztalhatók, vagy az információ áramlás egyoldalú.
- A szolgáltatások terén az egészségügyi és a szociális szektor elkülönülése jellemző, és az integrált ellátások száma továbbra is alacsony.

5.1. Fejlesztési célok megvalósításába bevonható intézmények

A hiányzó szolgáltatások a már meglévő szolgáltatók infrastrukturális fejlesztésével alakíthatók ki az alábbi táblázat szerint. A táblázat a fent azonosított fejlesztési lehetőségeket csoportosítva mutatja.

12

Fejlesztési lehetőségek	A szolgáltatás elérhetősége (elérhető: X)	Megvalósításba bevonható egységek	Feladatok
Megkereső Tevékenység	X	<ul style="list-style-type: none"> - Máltai Szeretetszolgálat – utca, - Baptista Szeretetszolgálat utcafront, - Kék Pont Drogambulancia Alapítvány, - Kék Kocka Nonprofit Bt. 	<ul style="list-style-type: none"> - Utcai megkereső tevékenység megerősítése - Kortárs-, sorstárs- képzés
Szűrés, steril eszközök cseréje, suboxone		<ul style="list-style-type: none"> - Kék Pont Drogambulancia Alapítvány 	
Képzés, továbbképzés, informáltság		<ul style="list-style-type: none"> - Kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum - ÁNTSZ – háziorvosok, védőnői hálózat - Családsegítő, gyermekvédelmi szolgáltatók - Kék Pont Drogambulancia Alapítvány, - Kék Kocka Nonprofit Bt. 	<ul style="list-style-type: none"> - Korai jelzőrendszer megerősítése - Kerületi intézményi háló ismertségének növelése, tájékoztató anyagok. - Háziorvosok és a védőnői hálózat elérése, kapcsolat kialakítása
Intervenció – speciális szolgáltatások	City Art Műhely	<ul style="list-style-type: none"> - Kék Pont Drogambulancia Alapítvány, - Kék Kocka Nonprofit Bt. - Családsegítő szolgáltatások 	<ul style="list-style-type: none"> - Kortárs, sorstárs képzés a kezelésbe nem kerülő szerhasználók elérése érdekében. - Nem speciálisan a droghasználatra fókuszáló, kevésbé stigmatizáló segítői kapcsolatok kialakítása, fejlesztése.

6. ELLÁTÁSI TÉRKÉP

13

